

טורי מויאל מסעוד

309782

בן רוזה ושלוס

נולד ב- תרצ"ז 1937

התגייס לצה"ל בנובמבר 1954

שרת בגדוד "הבוקעים הראשון" (51)

נפל ב- כ"א סיון תשט"ז 31.5.1956

בעת מילוי תפקידו.

מויאל, מסעוד

בן שלום ורוזה. נולד בשנת תרצ"ז (1937)
בת-לאביב. למד בבית "תלמוד-תורה"
בירושלים. השתייך לתנועת "הצופים".
בימי מלחמת-הקוממיות, בהיותו בן י"ב,
היה קשר בין העמדות מסעם ה"הגנה".
למד 'את מקצוע הנגרות. גויס לצה"ל
בנובמבר 1954. ביום כ"א בסיון תשס"ז
(31.5.1956) נפל בשעת מילוי תפקידו
והובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות
הצבאי בקרית-שאול.

קיבוץ גלויות

ותיקי מלחמת העצמאות החלו משתחררים, ואת מקומם תפסו מתגייסים צעירים מבני העלייה החד-שה. חיילים אלה – אף שהיתה להם זיקה עמוקה למולדת ולערכי האומה – באו לחטיבה ללא ערכי משמעת ומוראל, וללא היכרות עם תנאי הארץ ושפתה. בפני החטיבה ניצבו בעיות חברתיות קשות בנוסף לעומס התפקידים הבטחוניים.

היה צורך ללמד את החיילים החדשים עברית, להקנות להם ערכים ולסייע בהשתלבותם במערך הבטחוני של המדינה. כן היה על מפקדי החטיבה לאמן את חייליה ולגבש את היחידות, כדי שתוכן לנה להשתלב בתפקידי ההגנה על הגבולות, סורים ופעולות מנע כנגד מעשי התוקפנות של הערבים. תקופה זו היתה תקופת מעבר לחטיבת "גולני", אשר לוחמיה עסקו בתפקידי הגנה, אבטחה ותפקידי אחרים. בכלל היו אלה שנים קשות למדינת ישראל. העליה ההמונית בראשית שנות ה-50 הציבה בעיות קשות של קליטה כלכלית וחברתית, בעיות הקשורות בהתיישבות בקנה מידה נרחב ובעיות הקשורות במעבר המוני של עולים ממקצרות בלתי יצרניים לכפר ולתעשייה.

בראשית 1950 הוקמו בארץ המעברות הראשונות, שהטביעו את חותמן על נוף הארץ במחצית הראשונה של שנות ה-50. מיקומן של המעברות נקבע על יסוד אפשרויות התעסוקה, ולפיכך הוחלט על פיזורן בכל חלקי הארץ – ממטולה בצפון ועד לירוחם בדרום. מיספרן של המעברות הגיע לכדי 120, ורבים מחייליה החדשים של חטיבת "גולני" המתחדשת באו מקרב המעברות.

היו בעיות קשות ב"גולני" של אותם ימים: אי ידיעת השפה העברית, בעיות של נפקדים ועריקים, בעיות של שימוש בסמים, בעיות של חוסר קומוניקציה ובעיות סעד חמורות ביותר. ואולם העבודה השליחותית שביצעו מפקדי החטיבה, ברוי בם ותיקי תש"ח, עשתה את שלה. נוצר קשר אישי עם החייל, והוא החל להאמין במפקד שלו, ראה בו חבר ושיתף אותו בבעיותיו.

תיק מפקד החטיבה של אותם ימים מלא בעשרות ומאות מכתבי חיילים משוחררים, ששמרו על קשר עם מפקדיהם, כתבו להם בעברית רצוצה ועמוסת שגיאות כיצד הם מסתדרים באזרחות, ובמיקרים לא מעטים אף ביקשו את עזרת המג"ד או המח"ט בניסיון להתקבל למקום עבודה.

גם את פעולותיה הצבאיות של "גולני" בראשית שנות ה-50 צריך להבין דרך היכרות מעמיקה של אותה תקופה. קליטת העליה ומיווגה בתרבות ובחברה הישראלית תוך הקניית בסיס כלכלי לעו לה, היוו את עיקר המאמצים ותבעו השקעת מירב הפוטנציאל של המדינה. הצבא רחב-ההיקף של מלחמת העצמאות פורק, ואת מקומו תפס צבא סדיר קטן-ההיקף ומערך מילואים רחב-ההיקף, שעליו הושתת עיקר כוחו של צה"ל.

המשימות הצבאיות שהוטלו בתקופה זו על חטיבת "גולני" כללו תפקידי שמירה, אבטחה ופטר

קשיי תקשורת

לחטיבת "גולני" בראשית
שנות החמישים היו קשיים
רבים, שבאו לידי ביטוי בולט
בקרב על תל אל-מוטילה.
לדעת הוועדה, התקשו
חיילי היחידה ליצור
תקשורת בעת הקרב וזאת
בגלל הריבוי בשפות הדיבור
(רק 10 אחוזים מן החיילים
היו ילידי הארץ ומערב
אירופה).

רמת החיילים – כך טענה
הוועדה – לא היתה גבוהה גם
מפני שחלקם לא השלימו את
אימוניהם (לרבות אימון
הפרט), והטובים מביניהם היו
אלה שנפגעו ראשונים,
בפעולת תל אל-מוטילה.

הגדוד בו שירת מסעוד

גדוד "הבוקעים הראשון"

הגדוד הראשון של חטיבת "גבעתי" צורף אמנם לחטיבת גולני רק בשנת 1956, אך מורשת הקרב שלו ואף שמו נעוצים בימי תש"ח, במלחמת העצמאות, שעה שחטיבת "גבעתי" ניהלה קרבות קשים כנגד האויב המצרי הפולש. באוקטובר 1948 הופעלה חטיבת "גבעתי" במסגרת כוחות פיקוד הדרום (חזית ד') במבצע גדול, מבצע "עשר המכות" (אח"כ כונה בשם מבצע "יואב" על-שם כנויו המחתרתי של יצחק דובנו, מא"ז קיבוץ נגבה, שנהרג בקרב).

מטרת מבצע "יואב": הבקעת הדרך לנגב הנוצור והמנותק ושכירת הצבא המצרי, שהחזיק בעקשנות בציר מג'דל-פלוג'ה (כביש אשקלון-קרית-גת). היה זה גדוד "הבוקעים הראשון", בפיקוד סא"ל יהודה ואלך, שכבש בקרב עז את "משלטי הצומת" (והמשלטים 113, 100, ה"צומת הדרומי" וה"צומת הצפוני") בליל ה-16-17 באוקטובר 1948.

למחרת עמדו לוחמי הגדוד בהתקפות נגד נמרצות של הצבא המצרי והדפו את כולן. בכך נעשה הצעד הראשון לפתיחת הדרך לנגב הנוצור, בציר נגבה-חוליקאת-ברור-חיל, והגדוד הראשון של "גבעתי" קיבל בצדק את הכינוי "הבוקעים הראשון" לציון קרב ההבקעה לנגב הנוצור במלחמת השחרור.

חטיבת גולני ערב מבצע "קדש" (קיץ 1956)

ב"פקודת שגרה מיוחדת" כותב אל"מ בנימין ג'יבלי, לרגל מינויו כמח"ט גולני ב-16 ביולי 1956 כדלקמן: "זכות גדולה ורבת אחריות היא המשימה אותה נטלתי היום הזה בקבלי הפיקוד על חטיבת גולני. אתם, מפקדים וחיילי חטיבת גולני, עטורי הישגים ונצחונות, מחושלי קרבות מני צפון ועד דרום, גאה אני היום להיות לכם למפקדכם... ולכם כולכם איחולי ומשאלתי, יהא אילן גולני חופף וסוכך עלינו כאשר נאמנות, מסירות ואחוות-לוחמים שורה בתוכנו..."

חדשים ספורים קודם לכן הוצאה חטיבת "גבעתי" ממערך הכוחות הסדיר של צה"ל, אך הגדוד הראשון שלה, גדוד "הבוקעים הראשון" – שנטל חלק מכריע במבצע "יואב" במלחמת העצמאות, והבקיע את הדרך לנגב הנצור, ומכאן שמו – צורף לחטיבת גולני. בסתיו 1956 פיקד על הגדוד "החדש" בחטיבה, סא"ל מאיר פעיל (פילבסקי); מג"ד "ברק" היה סא"ל שמואל אמיר, ומג"ד "גדעון" סא"ל שלמה אלטון ז"ל (לימים מח"ט גולני בשנים 1965–1966). ערב מבצע "קדש" בסוף חודש אוקטובר 1956, תוגברה חטיבת גולני בגדוד חי"ר מילואים, ונשלחה לקרב הגדול לכיבוש מתחם רפיח בציר הצפוני של הציר האי סיני.

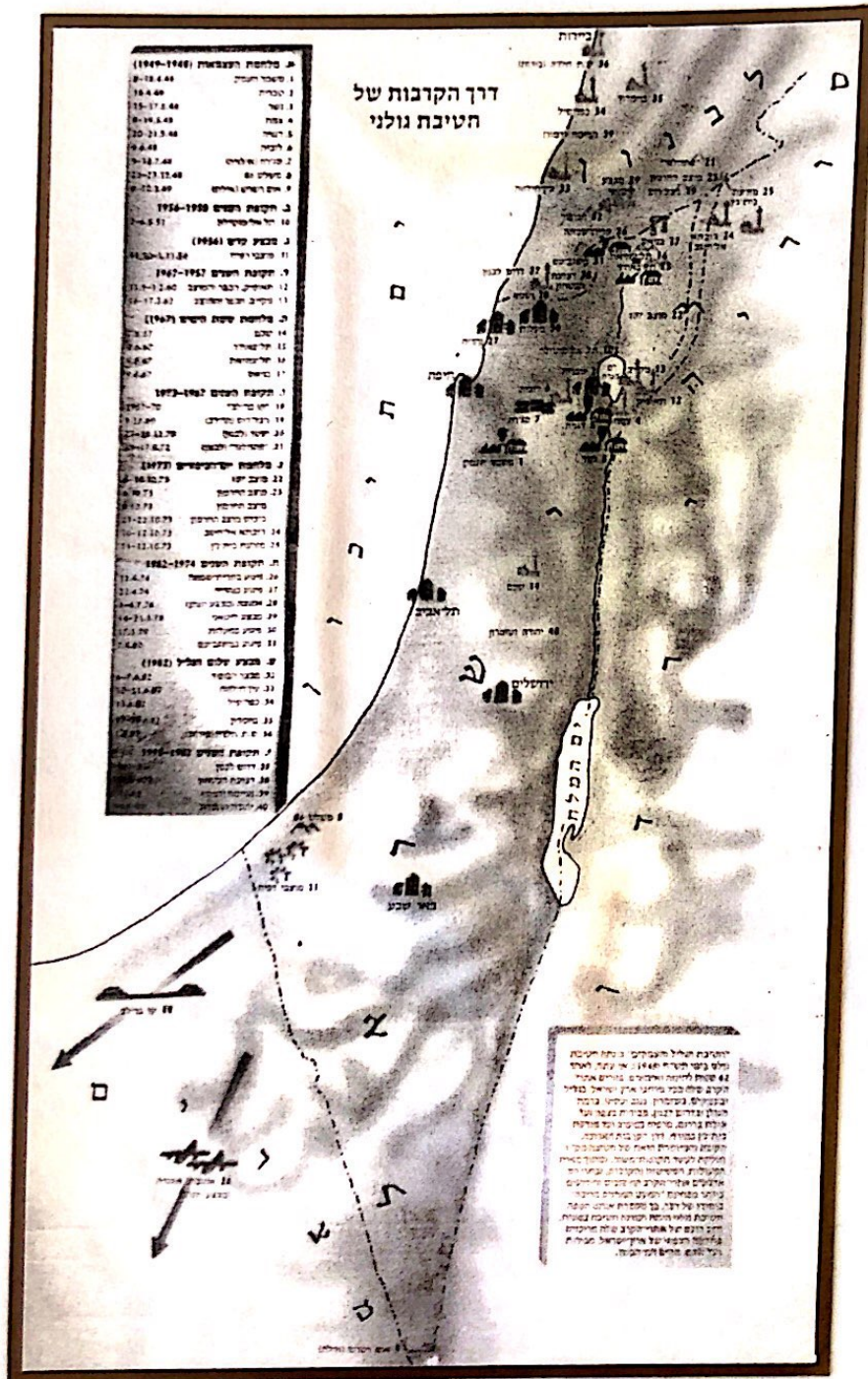
כיבוש מתחמי רפיח (ליל 31 באוקטובר - 1 בנובמבר 1956)

מתחמי רפיח, שכללו את שורת המוצבים סביב צומת רפיח (כביש עזה-אל-עריש ומסילת הברזל, וכביש ניצנה-רפיח) ואת המוצבים באזור רפיח (העיירה, מחנות-הצבא ומחנה הפליטים), חסמו כליל את הכניסה לציר הצפוני בחצי-האי סיני, והיו המתחמים המבוצרים ביותר בסיני. היה זה מבוך של עשרות מוצבים מחופרים בחול, מפוזרים בין בוסתנים, טרסות ומשוכות צבר, ומוגנים בגדרות תיל ושדות-מוקשים. על מתחמי רפיח הגנו מאות חיילים מצרים ערוכים היטב ללחימה במסגרת חטיבת חי"ר מצרית וחטיבה פלסטינאית. משימת כיבוש מתחמי רפיח הוטלה על האוגדה הצפונית בפיקודו של אלוף חיים לסקוב, שכללה את חטיבת גולני עם שלושה גדודי חי"ר וגדוד מילואים, בפיקוד אל"מ בנימין גייבלי, חטיבת שריון בפיקוד אל"מ ברילב, אגד ארטילרי וגדוד הנדסה. ההתקפה החלה בליל 31 באוקטובר - 1 בנובמבר 1956 עם פתיחת השלב השני - שלב הלחימה המכריע במלחמת סיני (בימים 29 עד 31 באוקטובר 1956 בוצע שלב הפתיחה: הצנחת גדוד צנחנים ליד מצבת פרקר, התקדמות יתרת הכוחות של חטיבת הצנחנים אל אזור המיתלה, והתקפת האוגדה בציר המרכזי על מתחמי אל-קצימה, אוס-כתף ואבר-עגילה).

קרבת מוצבי צומת רפיח (1 בנובמבר 1956)

כאמור, פעלו גדודי חטיבת גולני אור ל-1 בנובמבר 1956 לכיבוש מוצבי צומת רפיח, כפעולה מקדימה ומתואמת עם חטיבת השריון בפיקוד אל"מ ברילב שהיתה אמורה "לנצל הצלחה" לעבור דרך צומת רפיח (לאחר כיבושו ע"י לוחמי גולני) ולהתקדם מערבה לכיוון אל-עריש. ה"מאמץ העיקרי" של החטיבה כלל את הגדודים הוותיקים "ברק" ו"גדעון" שהבקיעו את המתחם בגיזרה הצפון-מזרחית שלו (מוצבים מס' 22, 27, 29, 34, 36) לאחר ריכוך אווירי וימי, וניווט-לילה רגלי ארוך ומתיש. "המאמץ המשני" כלל את גדוד "הבוקעים הראשון" בסיוע גדוד מילואים ופלוגת טנקי "שרמן", שנה כטור ממוגע על זחל"מים ועל משאיות, נכנס לשדה מוקשים מצרי והתקדם באיטיות זהירה, תחת אור זרקורים והפגזה מצרית קשה במשך 5 שעות (מ' 31.10 שעה 24.00 עד 1.11 שעה 5.15), תוך עקשנות ודבקות במשימה, ולבסוף פילס את דרכו (הודות לעקשנות המג"ד מאיר פעיל ואומץ-ליבו של סמל החבלה בני אילת), חצה את שלוש רצועות שדות המוקשים - וכבש את מוצבי צומת רפיח, מדרום לצפון במהירות וביעילות. ב' 1.11 בשעה 9.00 הושלמו כל משימות החטיבה, וכבש מתחם רפיח כולו, וחטיבת השריון החלה לנוע מערבה לעבר אל-עריש.

מפת אתרי הקרבות של חטיבת גולני

באימונים

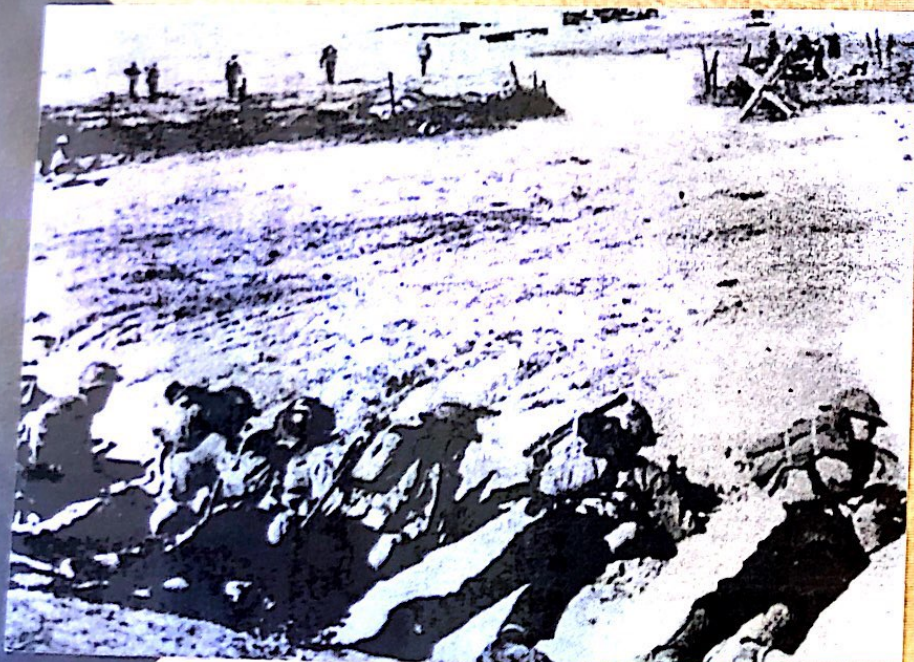
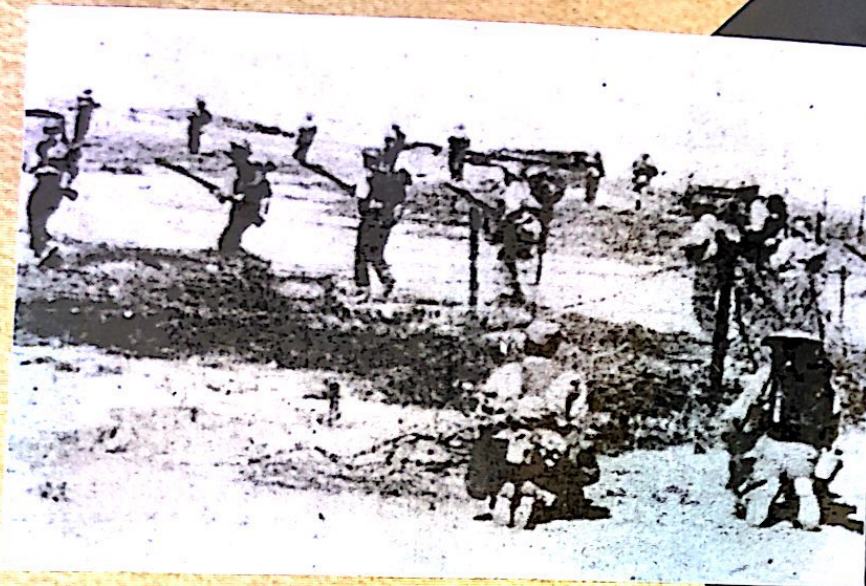

מפקדיו- בקבוצת פקודות

הקרב על רפיח

**ת.נ.צ.ב.ה.
מסעוד מויאל
1937-1956**

...אך נזכור את כולם
את יפה הבלגיות והחלוא
כי רעות שבבאת, לעולם
לא תתן את לבך לשכוח.
אהבה מקדשת בדם
את תשובי בנינו לעולם.

חיים גלי.

מישהו, מישהו דואט
דואט אי שט אמצאה
הא והדליק כמה כוכבים
והט נופלים אחד אחד.
אנו סובבים בשתי דרכים שונות.
יום וליילה לאורכם
ציונים ורעבים ומחכים לאות
בנתיבי אבק ולחן.

אנו נפגש בסוף דרכים ושאלות
נפגש בתום ימים רבים
בתום הרבה לילות
אני יודעת שאתה קרה עכשיו
אביה חלף, קיץ נאסף
והלשט שם.

רציתי לקטוף פרח בנן
 ואמא אמרה לי: "אסור הוא מונג'
 ובכל העולם יש חוקים
 לא לקטוף פרחים מוגנים"
 ואולי אני סתם ילדה קטנה
 שלא יודעת ולא מבינה
 אבל אני חושבת שכ"כ מוגר
 שפרחים אסור וחיילים מותר.

"יהי זכרו ברוך"
 מסעוד מויאל ז"ל

